

Ekonomiguru 2023 - frågor i den inledande tävlingen 11.1.2023

1. Termförklaring, 10 p

- Stagflation (2 p)
- Marginaleffekt / flitfälla (2 p)
- Börsel (2 p)
- Pyramidspel (2 p)
- Utsläppshandelssystem (2 p)

2. Räkneuppgift om inflation, 8 p

Bifogat beskrivs två olika hushålls konsumtionskorgar och konsumtion i eurobelopp. Av tabellen ser man att inflationen drabbar de två hushållen på olika sätt.

Räkna ut hur mycket hushållens kostnader stiger i euro.

Vilketdera hushållet har bättre köpkraft när det gäller dessa produkter efter inflationen när inkomsterna förblir oförändrade? Räkna också ut vartdera hushållets inflationstakt med en decimals noggrannhet.

Beräkningarna ska vara synliga på samma sätt som i matematikprov.

kostnader (euro) / mån.	Alli Appelsiini	Olli Omena	Prisernas årsförändring, %
livsmedel	300	260	10
el	70	10	40
transporter	230	330	20
Sammanlagt	600	600	

3. Virtuella valutor, 8 p

Besvara samtliga tre frågor kortfattat.

Bitcoin är den mest kända virtuella valuta som utnyttjar en krypteringsalgoritm.

- a) Vad är sådana virtuella valutor? (2 p)
- b) Vad används sådana virtuella valutor till? (2 p)
- c) Varför är virtuella valutor förenade med större risker än vanliga valutor? Nämn 4 orsaker. (4 p)

4. Lång essä, 30 p

Vår ekonomiska omvärld förändras över tiden. Nedan följer ett utdrag ur Arttu Wiskaris låt *Rivariunelmii* [radhusdrömmar], där Wiskari beskriver sin syn på 2020-talet ekonomiska omvärld. Nedan finns också figurer som beskriver bruttonationalproduktens, arbets- och bostadsmarknadens och förmögenhetens utveckling. Utnyttja materialet för att skriva en essä, där du resonerar kring hur den ekonomiska omvärlden på 2020-talet skiljer sig från erfarenheterna hos föregående generation, som kom ut i arbetslivet efter 1990-talet depression. Stödjer de ekonomiska figurerna synen i låten *Rivariunelmii*?

Analysera skillnaderna mellan tidsperioderna genom att dryfta de ekonomiska utmaningar och möjligheter som förändringarna medfört. Det maximala antalet poäng för essän är 30 p. För att få fulla poäng måste materialet utnyttjas fullt ut.

Rivariunelmii

Meil on tääl luukku ja suhde onnellinen
Mut jotain puuttuu, nää ajat kuiskivat sen
Mammonaa ja vatsalihaksia pitäs olla
Ja mulla hajoilee vaan polla etäluennolla
Hiljennän haaveet, on liian aikaista
Ei tutkinnollakaa oo kellään varmuutta työpaikasta
Mä olen Malediivit, hädin tuskin pinnalla
Jälleen ihmettelen, että oot mun rinnalla

Kahvitunnilla, kun pistän silmät kii, silmät kii
Pyrittelen mielessä rivariunelmii, unelmii
Nukahdan, nään unii noista naisten lehtien asunnoista
Unohtan et ajat nää ei oo lihavii, lihavii

Unelmii, saanko koskaan niitä kii?
Rivariunelmii
Niitä saanko kii?

--

Haluun kerrankin lomalle lähtee
Hostelleista viiteen tähteen
Hyväpalkkasen duunin, en pätkätöit
En stressii, vaan nukkuu öit
Haluun kaiken tänään, en huomenna
Haluun pärjää ennen ku kuolen
Näitä porukat tuskin pohti ku ysäril nousi keskiluokkaa kohti

[Radhusdrömmar

Vi har en lägenhet och ett bra förhållande
Men något fattas, tiderna viskar om det
Man ska ha mammon och magmuskler
Och distanslektionerna får mitt huvud att spricka
Jag tystar drömmarna, det är för tidigt
Fast man har examen är det inte säkert man får en arbetsplats

Jag är som Maldiverna, nätt och jämnt över ytan
Igen förundras jag över att du står vid min sida

På kaffepausen när jag sluter ögonen och blundar
Snurrar radhusdrömmarna i mitt huvud
Jag somnar och drömmer om damtidningarnas bostäder
Jag glömmer att tiderna inte är så feta

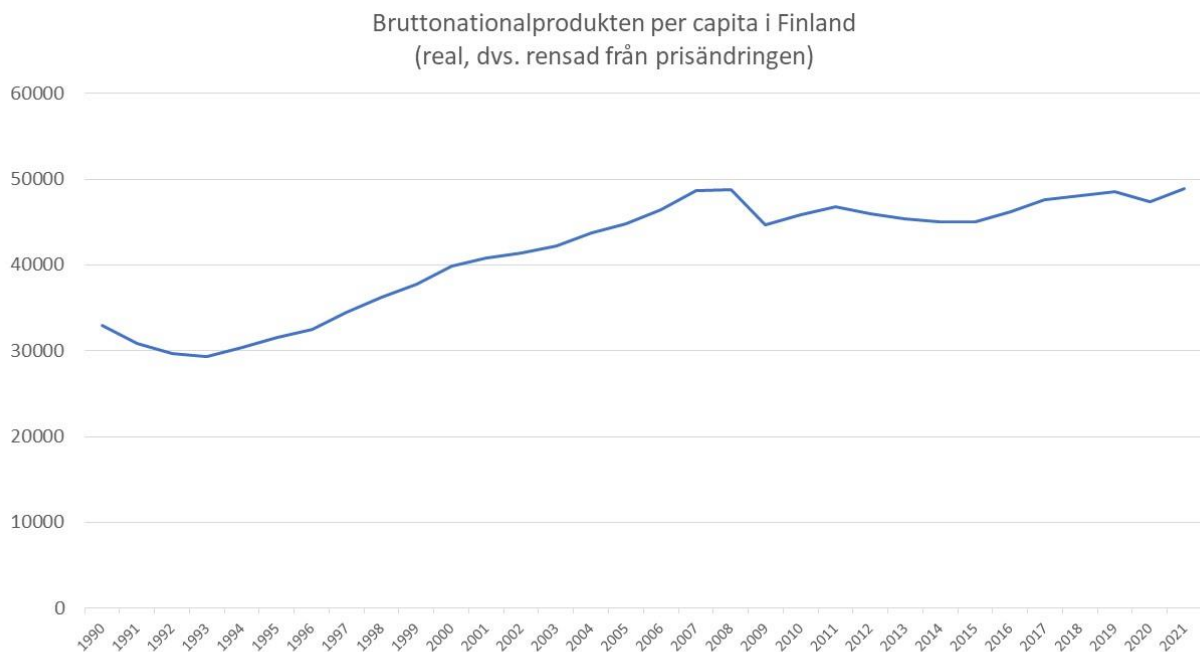
Drömmarna, får jag någonsin fatt dom?
Radhusdrömmar
Får jag fatt dom?

--

Jag vill för en gångs skull åka på semester
Från vandrarhem till fem stjärnor
Ett välbetalt arbete, inga snuttjobb
Ingen stress, utan sova om nätterna
Jag vill ha allt i dag, inte i morgon
Jag vill klara mig innan jag dör
Det här bekymrade knappast gänget som steg till medelklassen på nittioalet]

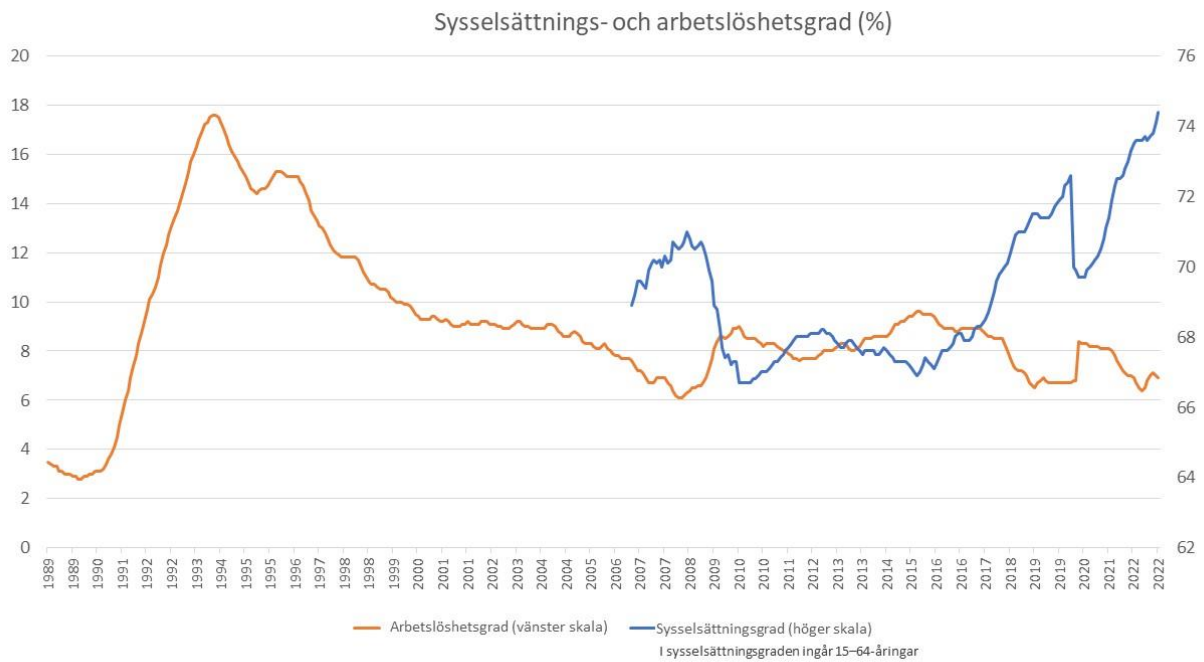
-*Arttu Wiskari*

Bild 1

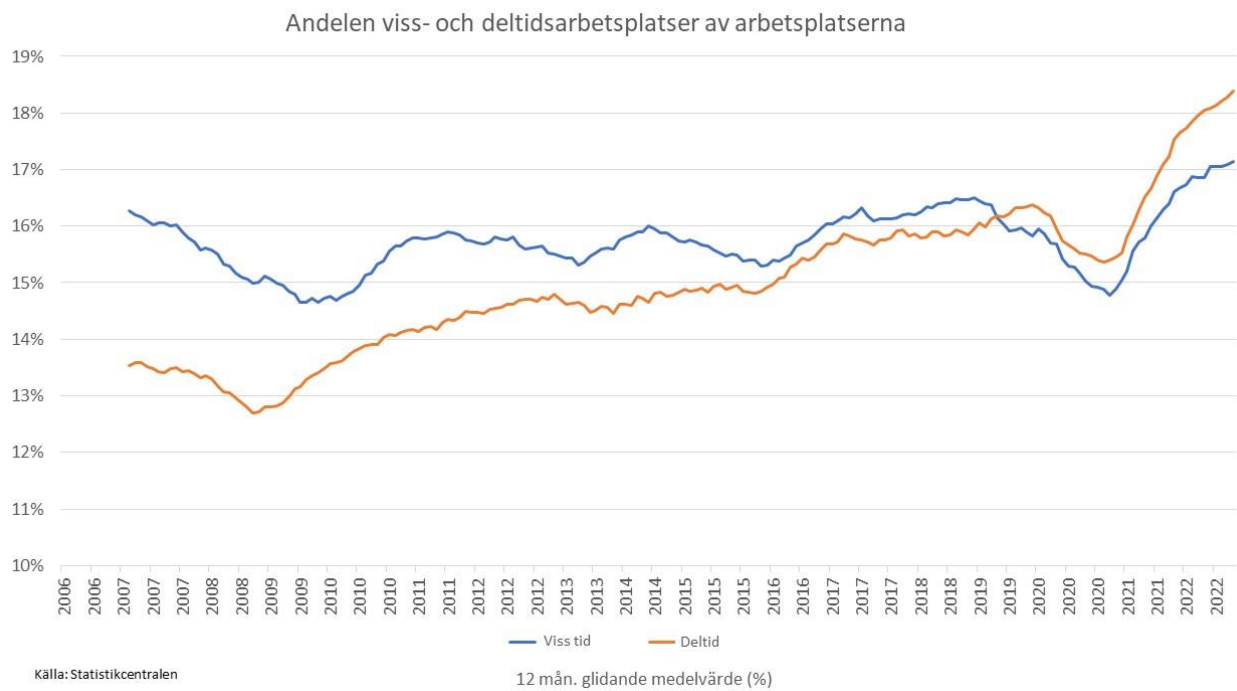
Källa: Världsbanken

Bild 2

Källa: Statistikcentralen

Bild 3

Källa: Statistikcentralen

Bild 4

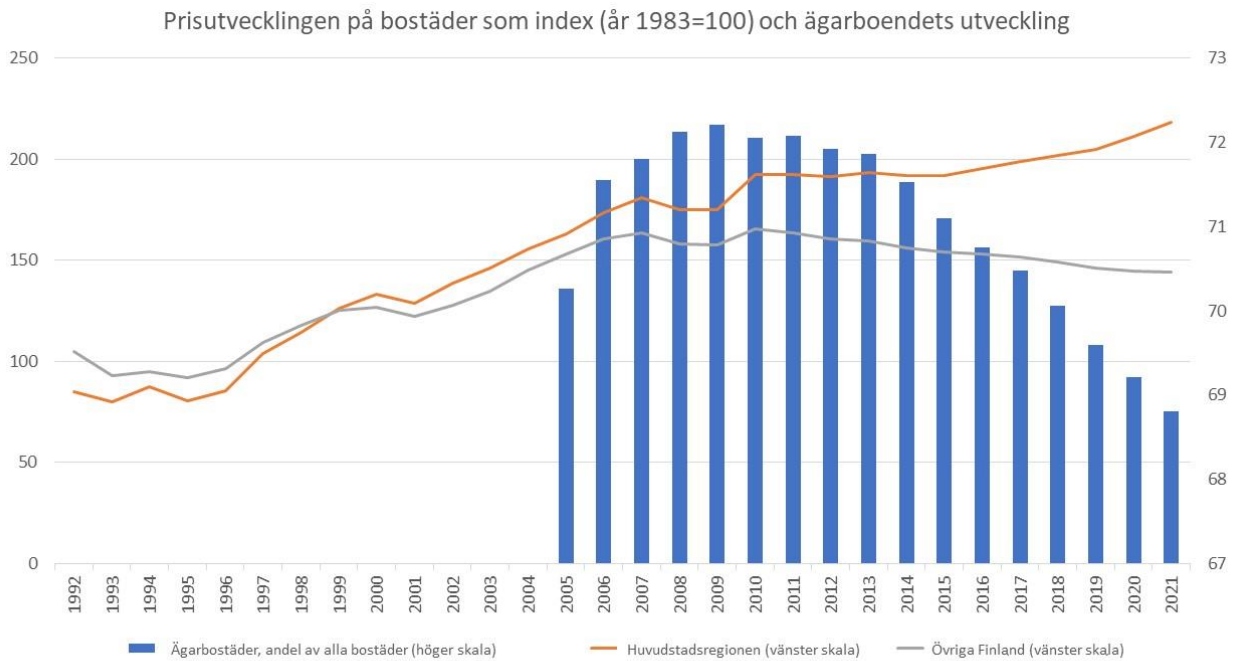

Bild 5

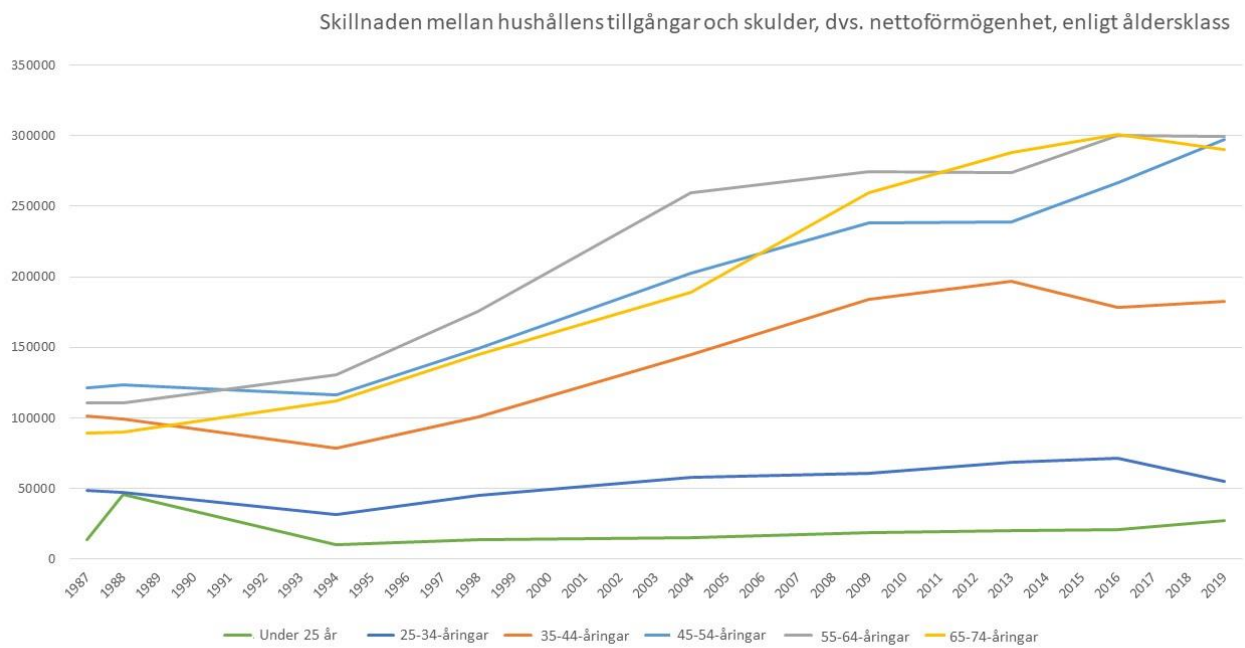
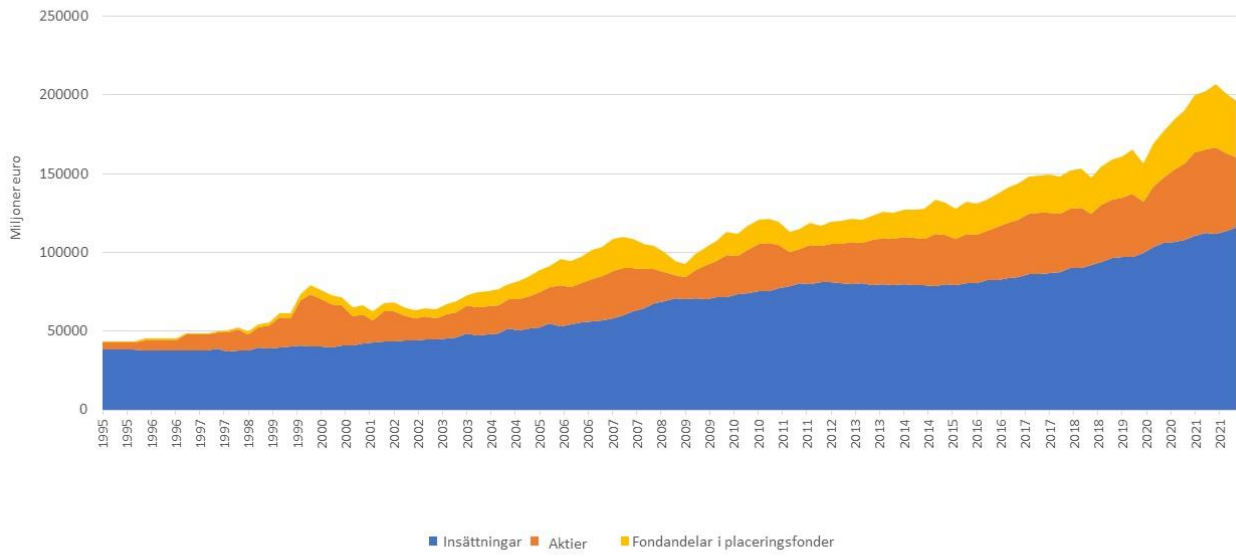

Bild 6

Hushållens sammanräknade finansieringstillgångar

Källa: Statistikcentralen